

De legende van Blenda

Blenda adviseert de vrouwen van Värend om wraak te nemen op de Denen

Bron: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blenda_uppmanar_-
_August_Malmstr%C3%B6m_1860.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blenda_uppmanar_-_August_Malmstr%C3%B6m_1860.jpg)

Gunivortus Goos

De Zweedse *Blodberget* - de bloedberg - dankt zijn naam aan een oude legende over een vrouw met de naam Blånda, Blända resp. Blenda. Peter Rudebeck (1660–1710), een voormalige eigenaar van de ijzersmelterij in Huseby (Het huidige Huseby is een statig, kasteelachtig landhuis met prachtige tuinen en een historisch park waar ooit een klein dorp stond), schreef de legende op en vertelde deze overal rond.

Het zou lang geleden gebeurd zijn toen Deense troepen het gebied rond Åsnen (een meer in Småland, Zuid-Zweden) aanvielen. Blända riep de vrouwen uit de regio op om zich te verzetten en verzamelde ze op een plek die *Skäggälösa* heette. Het dorp aan de oostelijke oever van de Skatelövsfjord draagt vandaag de dag nog steeds deze naam (de Skatelövsfjord is een baai ten noorden van het Åsnen meer in de gemeente Alvesta).

Blenda en haar vrouwen wachten tot de Deense vijanden slapen

Source: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blenda.jpg>

Vanaf deze verzamelplaats reisde de groep verder naar het noorden.

Bij Dansjön, een meer in de gemeente Alvesta in Småland, versloegen de Denen een klein plaatselijk leger en richtten een ravage aan zonder veel tegenstand, omdat de meeste mannen in het gebied op dat moment met hun koning op militaire campagne waren – Volgens de legende vond er tijdens het bewind van Alle (Angelsaksisch *Ælla*), koning van de Geats, een belangrijke gebeurtenis plaats toen de koning zelf met de Geats een aanval op Noorwegen leidde. Koning Alle verzamelde niet alleen de Westelijke Geats, maar ook de Zuidelijke Geats (of Rijdende Geats) van Småland, wat resulteerde in een massale uittocht van mannen naar Noorwegen hetgeen de regio kwetsbaar maakte voor aanvallen.

Toen de vrouwen uit het dorp Värend aankwamen, vertelden ze de Denen hoezeer ze onder de indruk waren van de Deense mannen en ze nodigden hen uit voor een feest op de Bråvalla heide. Daar begonnen ze het Deense leger te trakteren op eten en drinken. De soldaten genoten rijkelijk van het bier en de mede en vielen uiteindelijk in slaap. Kort daarna kwamen de vrouwen met sikkels en sneden elke Deen de keel door.

Na het bloedbad wasten de vrouwen zich op een plek aan het meer, dat daarom *Blotviken* – Bloedbaai – werd genoemd. De heuvel op deze plek kreeg de naam *Blodberget* – Bloedberg. Vroeger werden daarop ook vruchtbaarheidsfeesten gehouden om de oude goden te eren.

Blenda werd voor haar daad geëerd met een gouden embleem. Het embleem wordt vandaag de dag nog steeds gedragen in de rode sjerp die deel uitmaakt van de klederdracht van Värend. De vrouwen van Värend werden ook dezelfde erfrechten toegekend als de mannen. Dit werd bevestigd door middeleeuwse erfakten.

Ze kregen ook het recht om op hun trouwdag naar de kerk te marcheren in volledige gevechtsskleding met trommels en pauken.

Tegen het einde van de 17e eeuw vaardigde koning Karel XI echter een nieuwe kerkwet uit met gewijzigde huwelijks- en erfrechten. Op dat moment benaderde Peter Rudebeck Erik Dahlberg, een vriend van de koning, met het verzoek om de regent te herinneren aan de legende van Blända. Op deze manier werden de erfelijke rechten van de Värendsfräuen behouden voor de toekomst.

Sommige Zweedse onderzoekers zijn van mening dat de legende aan het eind van de 17e eeuw is verzonnen door de kwartiermeester van het regiment, Petter Rudebeck. Het werd echter lange tijd geaccepteerd door serieus Zweeds historisch onderzoek.

Het verhaal verspreidde zich snel via een reeks prenten en toen Olof von Dalin het opnam in zijn geschiedeniswerken, kreeg het zelfs historische autoriteit.

Kritische geleerden geloven dat Rudebeck het verhaal baseerde op het oude verhaal van Philotis, een slavin die op vergelijkbare wijze een leger uit de stad Fidenae wist tegen te houden dat Rome had omsingeld toen de stad verzwakt was door de Gallische invasie in 387 vGT.

Het Philotis verhaal (ze wordt ook wel ook Tutola en Tutela genoemd):

Nadat de Romeinen een nederlaag leden tegen de Galliërs tijdens de Latijnse oorlogen in 387 vGT, kwamen ze in grote moeilijkheden. De Latijnen profiteerden van deze situatie. Een Romeins leger onder leiding van Camillus achtervolgde de Galliërs om de nederlaag te wreken. De achterblijvers in de stad waren te zwak om de stad tegen verdere aanvallen te verdedigen. De Latijnen onder Livius Postumius grepen deze kans en belegerden de stadspoorten. Via een heraut eisten ze een groter aantal huwelijken tussen de twee volken om nieuwe banden te smeden, vergelijkbaar met wat er al was gebeurd tussen de Romeinen en de Sabijnen. De Latijnen eisten daarom de overgave van een groter aantal Romeinse maagden en weduwen als garantie voor vrede en vriendschap tussen de twee volkeren. De Romeinen gingen echter akkoord met Tutola's voorstel en stuurden dienstmeisjes en slavinnen verkleed als Romeinse matrones in plaats van de Romeinse vrouwen.

Nadat dit plan met succes was uitgevoerd, seinde Tutola naar de Romeinen in de vorm van een signaalvuur vanuit een vijgenboom, die ver genoeg verwijderd was van het kamp van de Latijnen, maar zo geplaatst dat de Romeinen het konden zien om door te geven dat de Latijnen sliepen. Ondertussen hadden de vermeende Romeinse vrouwen de zwaarden van de slapende Latijnen gestolen. Nu vielen de overgebleven Romeinse mannen de Latijnen aan, versloegen hen en doodden de meesten van hen.

Er zijn verschillende pogingen gedaan om de historische plausibiliteit van deze Blenda-legende te bewijzen. Johan Stiernhöök wilde de gebeurtenissen dateren in de 7e eeuw. Olof von Dalin vermoedde dat de slag plaatsvond in de jaren 1270 tijdens een aanval van Erik Klipping op Småland. Sven Lagerbring schreef de gebeurtenis onder voorbehoud toe aan de invasie van koning Sven Grates in Zweden in de jaren 1150; sommige latere auteurs veronderstelden dat het plaatsvond ten tijde van de aanval van Sigurd Jorsalafarare op Kalmar in 1123 of tijdens de gevechten kort voor de ontmoeting van de drie koningen bij Konungahälla in 1101.

Waarschijnlijk is de oorsprong van de door critici meest gerespecteerde legende

gepresenteerd door Carl Johan Schlyter, die geloofde dat het verhaal was verzonnen om de invoering van gelijke erfrechten in Värend te verklaren.

In ieder geval werd Blenda's naam voor het eerst schriftelijk genoemd toen de wetsvoorstellen van de 'juridische Commissie' in de jaren 1680 en 1690 de gelijke erfrechten van mannen en vrouwen wilden beschermen. Deze wetten werden ook genoemd als argumenten tegen het verbod op het gebruik van trommels op bruiloften door de nieuwe kerkwet.